

Uzasadnienie
pozytywnej opinii wniosku o nadanie
dr. inż. Ireneuszowi R. Antkowiakowi stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika

Dr inż. Ireneusz R. Antkowiak urodził się 20 marca 1957 roku w Pobiedziskach. W 1977 roku ukończył Państwowe Technikum Hodowlane w Trzciance k/Opalenicy. W latach 1977-1978 pracował w Kombinacie Państwowych Gospodarstw Ogrodniczych w Owińskach, a następnie odbył dwuletnią służbę wojskową. W 1980 roku rozpoczął pracę w Zakładzie Hodowli Bydła Akademii Rolniczej w Poznaniu jako pracownik inżyniersko-techniczny.

W latach 1982-1988 studiował niestacjonarnie na Wydziale Zootechnicznym tejże Uczelni, uzyskując tytuł zawodowy magistra inżyniera zootechniki po obronie pracy pt. „Badania związku pomiędzy parametrami budowy ciała krów mieszańców holsztyn fryz (hf) z nizinną czarno-białą (ncb) a wydajnością mleka”, która została nagrodzona w konkursie PTZ na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych. Stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika uzyskał w 1996 roku po obronie rozprawy doktorskiej pt. „Charakterystyka czterech genotypów bydła i ocena wydajności i jakości mleka”, którą wykonał na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej w Poznaniu pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Kaczmarka i objął stanowisko adiunkta.

Dr inż. Ireneusz R. Antkowiak swoje kwalifikacje zawodowe podnosił odbywając staże naukowe i produkcyjne w różnego typu instytucjach krajowych i zagranicznych. W 1990 roku zrealizował 3-miesięczny staż w Duńskiej Organizacji Hodowli Bydła – Sønderjysk Faellesdelse og Kyaegavl w Vojens i Arhus. Ukończył Podyplomowe Studium Technologii Wielkotowarowej Produkcji Zwierzęcej o specjalności „Hodowla i Technologia Wielkotowarowej Produkcji Bydła” na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej w Poznaniu oraz Kurs Pedagogiczny w zakresie kształcenia asystentów i doktorantów tejże Uczelni. Pogłębiał także doświadczenia zawodowe na wyjazdach studyjnych i szkoleniach m.in. w: Morso Lanbrugsskole w Danii (1988 r. i 1992 r.), Praktijschool – Horst w Holandii (1992 r.) i w Bretanii we Francji (1994 r.), a także w krajowych ośrodkach naukowych, tj. w Jastrzębcu, Lublinie i w Olsztynie oraz w zakładach mleczarskich we Wrześni, Manieczkach i w Iwnie.

Dr inż. Ireneusz R. Antkowiak jest autorem lub współautorem 143 publikacji, wśród których jest 1 monografia, 88 oryginalnych prac twórczych opublikowanych w czasopiśmie naukowych (w tym 44 w języku angielskim), 12 prac w materiałach konferencyjnych, 39 doniesień i komunikatów naukowych i 3 prace popularno-naukowe. Zdecydowana większość dorobku naukowego powstała po doktoracie tzn. 131 pozycji, w tym 81 oryginalnych prac twórczych. Kilkanaście oryginalnych prac twórczych opublikowanych po doktoracie (szczególnie w ostatnich 10 latach) ukazało się w renomowanych czasopiśmie naukowych tzn.: 1 w Animal Genetics (IF 2,585), 1 w Archiv Tierzucht (IF 0,463), 5 w Annals of Animal Science (IF 0,346 w 2009 r., 0,209 w 2010 r., 0,420 w 2012 r), 1 w Polish Journal of Food and Nutrition Science, 2 w Polish Journal of Veterinary Sciences (IF 0,291 w 2007 r., 0,507 w 2010 r.), 3 w Medycynie Weterynaryjnej (od 1997 r. na Liście Filadelfijskiej, IF 0,203 w 2014 r.). Sumaryczny IF publikacji, których współautorem jest Kandydat wynosi 5,023, a suma punktów wyliczona z uwzględnieniem roku publikacji 428 (wszystkie po doktoracie), natomiast według listy MNiSW z 17.12.2013 – 613 pkt (w tym po doktoracie 557). Liczba

cytowań według bazy: Web of Science: 10, Web of Science Cited References Index: 32.
Indeks Hirscha według bazy: Web of Science: 2, a Web of Science Cited References Index: 3.

Dr inż. Ireneusz R. Antkowiak, jako szczególne osiągnięcie naukowe przedstawił monografię pt. „Wydajność oraz skład chemiczny, jakość higieniczna i profil lipidowy mleka krów rasy jersey pochodzących po ojcach trzech odmian”, która stanowi organiczną spójność z całokształtem dorobku naukowego Habilitanta. Praca została opublikowana w serii Rozprawy Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (zesz. 467) w 2013 roku. Recenzentami wydawniczymi byli: dr hab. Teresa Nałęcz-Tarwacka prof. nadzw. z SGGW w Warszawie oraz prof. dr hab. Marian Kuczaj z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Recenzenci w postępowaniu habilitacyjnym podkreślili znaczenie poznawcze i aplikacyjne przeprowadzonych badań, ich nowatorski charakter oraz wysoki poziom publikacji. Do ważnych osiągnięć należy zaliczyć:

- potwierdzenie zróżnicowania składu chemicznego mleka, jego wartości odżywczej i technologicznej a także koncentracji kwasów tłuszczowych w mleku krów rasy jersey pochodzących po buhajach różnych odmian i w obrębie uwzględnionych w badaniach czynników środowiskowych,
- stwierdzenie zależności pomiędzy cechami mleka a koncentracją poszczególnych kwasów tłuszczowych, a szczególnie wykazanie, że większość współczynników korelacji między parametrami mleka badanej populacji krów jersey a łączną ilością kwasów nasyconych (SFA) i kwasów hipercholesterolemicznych (OFA) była dodatnia i statystycznie istotna,
- wskazanie najbardziej korzystnej odmiany krów rasy jersey dla warunków środowiskowych gospodarstwa i produkcji mleka o wysokiej wartości prozdrowotnej,
- opracowanie programu hodowlanego dla krów rasy jersey pod kątem poprawy wydajności mleka i jego wartości odżywczych.

Realizowana przez dra inż. Ireneusza Antkowiaka problematyka badawcza koncentruje się wokół kilku problemów:

- uwarunkowania efektywnej produkcji mleka, uwzględniając jego skład i jakość oraz przydatność technologiczną,
- oceny wpływu wybranych czynników na zdrowotność gruczołu mlekowego krów w produkcji wielkotowarowej,
- oceny wpływu różnych czynników na przebieg porodów i odchów cieląt rasy jersey,
- kształtowania się użytkowości krów z uwzględnieniem systemu utrzymania,
- badania behawioru zwierząt w stadzie bydła mięsnego i bawołów wodnych (*Bubalus bubalis*).

Ważnym osiągnięciem Habilitanta jest wykazanie związku genetycznego polimorfizmu białek mleka z cechami użytkowości mlecznej krów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej i jersey. Wykazał lepszą przydatność technologiczną mleka krów z genotypem BB β -laktoglobuliny i κ -kazeiny, szczególnie do produkcji serów, ze względu na wyższą zawartość kazeiny oraz jakość tworzonego skrzepu.

W badaniach nad przebiegiem porodu i odchovem cieląt rasy jersey, potwierdził generalnie pogląd o łatwych porodach krów rasy jersey. Najwięcej upadków cieląt wystąpiło w okresie do 2 tygodnia życia, a najczęstszą ich przyczyną była biegunka.

Ważne z punktu widzenia hodowlanego i produkcyjnego są wyniki badań Habilitanta dotyczące wpływu polimorfizmu genów butyrofiliny i leptyny na kształtowanie się cech użytkowości mlecznej i płodności krów. Stwierdził związek pomiędzy polimorfizmem K486R genu butyrofiliny z liczbą komórek somatycznych w mleku, istotne różnice wykazano w grupie krów starszych w pierwszej fazie laktacji. Krowy z genotypem TT leptyny (mutacji A59V) charakteryzowały się krótszym okresem międzywycieleniowym i międzyciążowym niż zwierzęta z genotypem CT i CC. Wykazano również mniejszą liczbę inseminacji na skuteczne pokrycie u homozygot TT.

Podsumowując całokształt działalności naukowej dra inż. Ireneusza R. Antkowiaka można stwierdzić, że zawiera ona ważne wartości poznawcze z zakresu chowu i hodowli bydła mlecznego różnych ras. Posiada także wymierną wartość aplikacyjną, a dorobek ten jest wystarczający do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych.

Działalność dydaktyczna Habilitanta obejmuje prowadzenie wykładów i ćwiczeń audytoryjnych, laboratoryjnych i terenowych z 12 przedmiotów, dla studentów Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt oraz Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Kierował 41 pracami magisterskimi i 17 inżynierskimi, z czego 6 prac magisterskich zostało nagrodzonych w konkursie PTZ na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych. Wykonał 3 recenzje prac naukowych dla redakcji czasopism.

Dr inż. Ireneusz R. Antkowiak wykazuje zaangażowanie w działalność organizacyjną na rzecz Wydziału i Uczelni. Był aktywnym członkiem Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych, pełnił funkcję przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w bloku „Produkcja zwierzęca”. Był koordynatorem Dziekana na rzecz promocji Wydziału Zootechnicznego oraz pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk zawodowych. Aktualnie jest opiekunem Sekcji Hodowli Bydła Studenckiego Koła Naukowego Zootechników. Kandydat brał czynny udział w organizacji powstałego w Katedrze Hodowli Bydła i Produkcji Mleka laboratorium oceny składu i jakości mleka. Od 1988 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, a w latach 2001-2004 był członkiem zarządu Koła poznańskiego. Uczestniczył w organizacji 2 krajowych i 3 międzynarodowych Konferencji Naukowych. Jest także współautorem 2 filmów dokumentalnych krótkometrażowych.

Za osiągnięcia organizacyjne i zawodowe Habilitant został wyróżniony 3 nagrodami J.M. Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (dawniej Akademia Rolnicza w Poznaniu).

Recenzenci zgodnie stwierdzili, że dr inż. Ireneusz R. Antkowiak spełnia wymagania stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego zgodnie z ustawą z dnia 14.03.2003 r. (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 oraz Dz.U. z 2011 r. nr 84 poz. 455) określone w art. 16 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Zaakcentowali, że Habilitant po otrzymaniu stopnia doktora znacząco powiększył swój dorobek naukowy i wniósł oryginalny wkład w rozwój nauk zootechnicznych. Jego dorobek jest ukierunkowany w ramach specjalności chów i hodowla bydła.

Komisja po dyskusji, jednomyślnie, rekomenduje Radzie Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu wniosek o nadanie dr. inż. Ireneuszowi R. Antkowiakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika.

Sekretarz Komisji

dr hab. inż. Adam Roman prof. nadzw.

Przewodniczący Komisji

prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk

Wrocław, 12.06.2014 r.